

4 St frågor inlämnade och diskuterade i följande
nummrorordning frågan №1 om af följande
Ett föflsbrott alltid bevis på en svag karakter?
och diskussion utgick så att man var lika karak-
ter fast om ett föflsbrott försigätt. Frågan №2.

Om dans ett oskyldigt nöje? och efter en stund
diskussion framgick det så att dansen var ett syndigt
nöje. Frågan №3. Hvem är den lyckligaste på jorden?
Resolution fastsätter att den som har nöjet med sin lott
var lyckligast. Frågan №4. Skulle bönder och

Arkiv och lärande

Bönder hafva någon nytta om den allmänna rösträtten
ginga igenom? och af diskussion framgick så att
man skulle kunna till nytta för landet

Arkiv och lärande

Att använda arkivet i skolan

Föreningsarkivet och Landsarkivet är spännande och kostnadsfria resurser för skolor, studieförbund och andra lärande institutioner i Jämtlands län!

Här erbjuds en rad pedagogiska program för alla åldrar – studiebesök, temalektioner och arkivverkstäder. Det finns också studie- och lektionsmaterial att ladda ner, låna och köpa. Arkivens egna pedagoger gör dessutom gärna besök ute på skolor och andra institutioner!

De pedagogiska programmen bygger på dokument och material som finns bevarade i våra arkiv. Alla våra exempel är hämtade ur levande livet och är bevis på saker som "hänt". Ofta handlar det om lokala händelser och personer. Har du eller din klass egna tankar om vad ni vill jobba med, får ni gärna komma med förslag. Kanske vill klassen helt enkelt arbeta utifrån dokument hämtade från just den egna orten?!

Landsarkivet och Föreningsarkivet är också aktiva medaktörer i Skapande Skola och Regionalt Kulturforum. Kontakta oss gärna för vidare information om detta!

Välkommen till arkivens spännande värld!

Aktiviteter

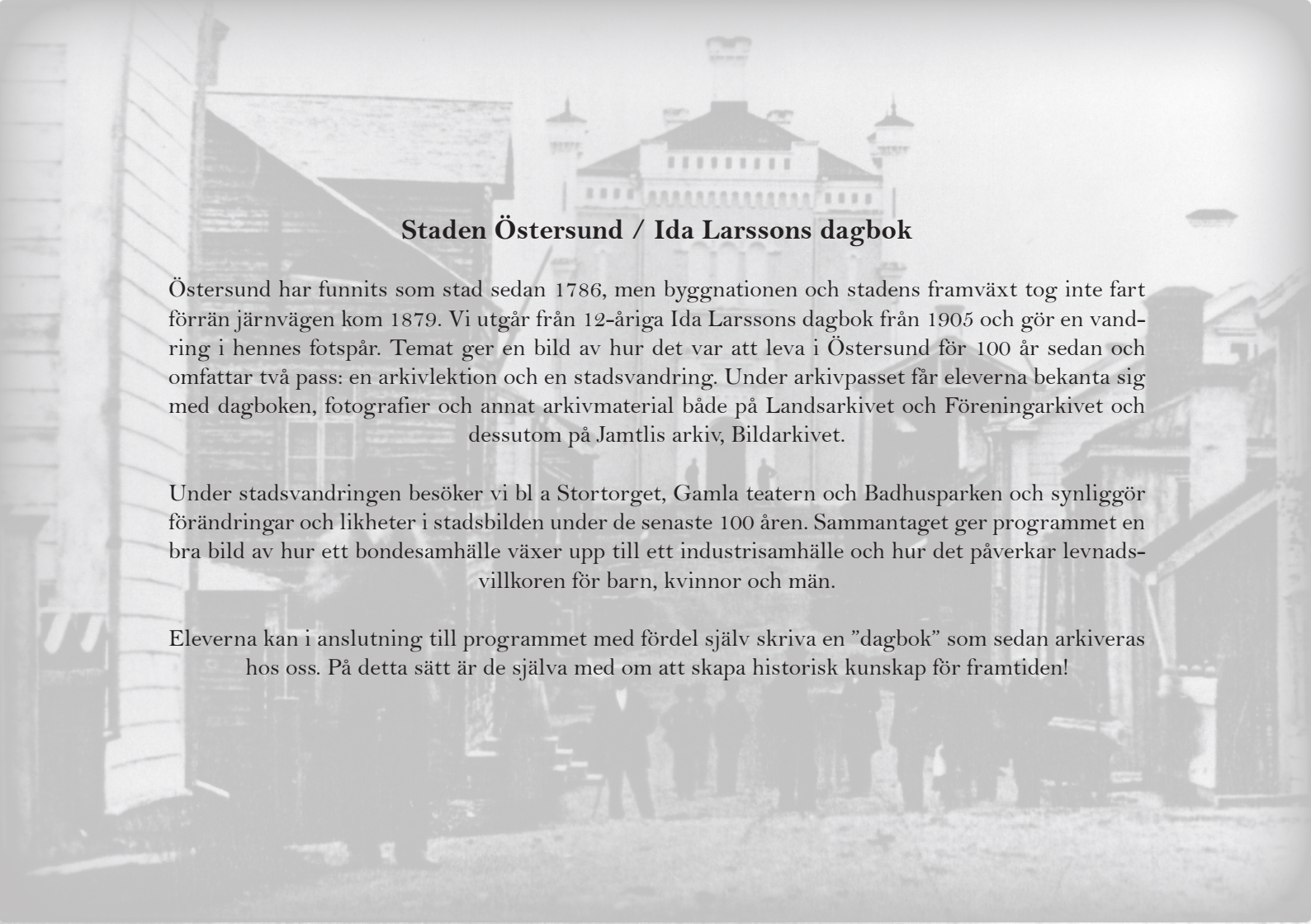
Skattjakt

För yngre besökare arrangerar vi skattjakt med arkivverkstad och pyssel. Skattjakten fungerar som en rundvandring med detektivinslag, där barnen bland annat får möta folktrö och myter från vårt län, och höra spännande berättelser från förr. Skattjakten avslutas med en arkivverkstad där deltagarna bl a kan pröva på att skriva med bläck och fjäderpenna. **Obs:** I samband med denna aktivitet tar vi ut ett självkostnadspris för pysslet = 20 kr/deltagare.

Barn i historien

Här fokuserar vi på hur det var att vara barn förr i tiden och hur villkoren har förändrats genom tiderna. Vi berättar och visar bilder om hur det t ex var att gå i skolan för 100 år sedan och om hur religionen påverkade samhället vid den tiden. Vi visar också hur det är möjligt att genom det källmaterial som finns på arkiven, veta något om hur det var förr.

Staden Östersund / Ida Larssons dagbok

Östersund har funnits som stad sedan 1786, men byggnationen och stadens framväxt tog inte fart förrän järnvägen kom 1879. Vi utgår från 12-åriga Ida Larssons dagbok från 1905 och gör en vandring i hennes fotspår. Temat ger en bild av hur det var att leva i Östersund för 100 år sedan och omfattar två pass: en arkivlektion och en stadsvandring. Under arkivpasset får eleverna bekanta sig med dagboken, fotografier och annat arkivmaterial både på Landsarkivet och Föreningarkivet och dessutom på Jamtlis arkiv, Bildarkivet.

Under stadsvandringen besöker vi bl a Stortorget, Gamla teatern och Badhusparken och synliggör förändringar och likheter i stadsbilden under de senaste 100 åren. Sammantaget ger programmet en bra bild av hur ett bondesamhälle växer upp till ett industrisamhälle och hur det påverkar levnadsvillkoren för barn, kvinnor och män.

Eleverna kan i anslutning till programmet med fördel själv skriva en "dagbok" som sedan arkiveras hos oss. På detta sätt är de själva med om att skapa historisk kunskap för framtiden!

Diskussioner och demokrati

Under 1880- och 90-talet började tankarna om en politisk demokrati växa sig starka i Sverige. Från att bara de rika i samhället fått delta i riksdagen och vara med om att rösta, växte det fram krav om allmän rösträtt. Allmän och lika rösträtt för män och kvinnor infördes stegvis. I samband med detta växte det fram diskussionsklubbar i länet, där engagerade ungdomar tränade sig på parlamentarism och demokrati. De protokollförde sina diskussioner, och därför kan vi nu följa deras tankegångar kring politiska ideologier, samhällsklasser och det svenska välfärdssamhällets framväxt. Kanske är det dock vad vi kan läsa om ungdomarnas egna drömmar och små funderingar som lär oss mest! "Är krig nödvändigt?" "När är man vuxen?" och "Vad är ett samvete?" Eleverna får tillfälle att själva både diskutera och argumentera, samtidigt som de får insikt i hur ungdomar resonerade i exakt samma frågor för ca 100 år sedan! Upplägget hjälper eleverna att få perspektiv på samhället och att varje tids människor måste bedömas utifrån sin samtids villkor och värderingar.

Brott och straff

Genom att läsa fångerrullor och bödelskvitton möter eleverna brottslingar från förr. Värderingarna i samhället och brotten mot dessa växer fram ur källmaterialet. Normuppfattning och lagstiftning påverkar varandra. Eleverna får genom övningar jämföra äldre tiders värdegrund med vad som gäller idag. Längre var t ex den kristna kyrkans roll i det svenska samhället stor, men i takt med sekulariseringen av samhället har också synen på brott förändrats. Många av de brott människor dömts för tidigare räknas inte ens som brott idag, t ex att svära i kyrkan, att försöka begå självmord, att inte visa respekt för sina föräldrar m fl. Istället räknas andra handlingar som brott i vårt samhälle, t ex barnmisshandel, mobbing och diskriminering. Också synen på straff och påföljder speglar varje tids värderingar. Att jämföra strafftänkandet i början av 1900-talet med vård- och rehabiliteringstänkandet under 2000-talet ger en bra ingång för att diskutera människans egenvärde och t ex dödsstraff. Eleverna får fundera över var de själva står, och vilka etiska regler de själva anser måste råda i samhället.

Källkunskap; Platser och personer

Med gården Södergård utanför Brunflo som exempel undersöker vi hur man kan söka information om en plats och dess befolkning. Här handlar det om en gård och dess bakgrund, om familjemedlemmarna och dess historia. Vad har hänt på platsen? Vilka har bott där? Vad har de sysslat med? Vilka hus har funnits? Med hjälp av praktiska arkivövningar lär eleverna sig att arbeta med dokument som exempelvis husförhörlängder, bouppteckningar, lagfartshandlingar, brev och föreningshandlingar m m. Eleverna får lära sig att både söka, ställa frågor till, tolka och värdera förstahandskällor som grund för historisk kunskap.

Källor och källkritik – mer än bara Internet!

Eleverna får utifrån moderna och historiska exempel kritiskt granska, tolka och värdera källor. Med praktiska övningar med autentiska dokument får eleverna jobba med olika frågeställningar. Vad är t ex värdeskillnaden på en förstahands och en andrahandskälla? Vad är det för skillnad på att jobba med källor kontra litteratur? Hur är jag källkritisk? Hur tänker jag för att förstå om materialet är tendensiöst? Vad är sanning och objektivitet? o s v.

Budskap och propaganda

Runt om i samhället finns exempel på propaganda av olika slag – alltifrån reklam till politiska budskap. På arkivet finns en mängd texter som uttrycker starka budskap av olika slag, t ex religion, politik och nykterhet. Det finns också exempel på propagandan i de OS-kampanjer som Östersund deltagit i under åren. På arkivet finns också fanor, standar, affischer, fotografier, knappar och märken – alla med tydliga budskap. Hur kan vi tolka denna propaganda? Temat innehåller diskussionsövningar för att kritiskt granska olika bildbudskap, och mer praktiska moment som exempelvis tillverkning av egna affischer för att eleverna ska ges möjlighet att uttrycka egna budskap som kommuniceras genom bilder.

Skrivande och berättande

I arkiven finns många spår av människors eget privata skrivande. Det kan t ex handla om brev och dagböcker som berättar om levnadsvillkoren för människor under en annan tid. Det finns också intervjuer, uppteckningar, loggböcker och människors egna livsberättelser. Med inspiration från dessa texter kan eleverna skapa egna berättelser. Genom att utgå från en historisk referensram och sedan själva tolka källor kan eleverna skapa "faction", d v s en berättelse med både fakta och fiction. Här finns möjlighet till olika typer av skrivövningar – dagboksskrivande, noveller, dikter eller egna självbiografier.

Krig och Fred

Vad hände egentligen i våra trakter under andra världskriget? Även om Sverige inte var med i själva kriget, påverkades vi starkt av det. På arkivet finns dokument som belyser flyktingtrafiken över norska gränsen, det humanitära hjälparbetet, kontrollen och censuren, vardagslivet med dess ransoneringar, kristidsvaror och mycket annat. Med andra världskriget som utgångspunkt kan gruppen också diskutera mer generella frågor om krig och fred. Hur ser det ut i världen i dag? Flyktingarna kommer inte längre från Norge och Finland utan från andra krigs- och krisdrabbade länder.

Pedagogiskt material

Föreningsarkivet och Landsarkivet har gemensamt tagit fram pedagogiskt material som kan användas i olika studiensammanhang.

www.arkivochlarande.se

Är en pedagogisk hemsida med inriktning mot barn och ungdomar. Den är till stor del gjord av elever på gymnasiet, och är under ständig utveckling.

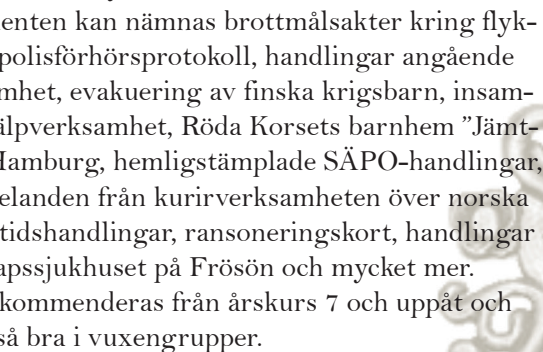
Under "upptäck och lär" hittar du olika teman att jobba med hemma eller i skolan. Här finns också lektionsförslag eller förslag till studieupplägg för hur du kan jobba med materialet. För den som vill finns också sidan "knep och knåp" där du kan spela historiska kunskapsspel eller skriva ut underlag för pyssel och släktforskning i miniformat.

Arkivväskor att låna

Andra världskriget

I två moderna dokumentportföljer finns välgjorda kopior av dokument från tiden för andra världskriget. Väskorna innehåller också lärarhandledning, bredvidläsning och annat material som anknyter till tiden.

Bland dokumenten kan nämnas brottmålsakter kring flyktingtrafiken, polisförhørsprotokoll, handlingar angående fadderverksamhet, evakuering av finska krigsbarn, insamlingar och hjälpverksamhet, Röda Korsets barnhem "Jämtlandheim" i Hamburg, hemligstämplade SÄPO-handlingar, kodade meddelanden från kurirverksamheten över norska gränsen, kristidshandlingar, ransoneringskort, handlingar från Beredskapssjukhuset på Frösön och mycket mer. Materialet rekommenderas från årskurs 7 och uppåt och fungerar också bra i vuxengrupper.

1800-talet

I en gammaldags resväska finns välgjorda kopior av historiska dokument från 1800-talets Jämtland. Här finns bouppteckningar, fängsrollor, rättegångsprotokoll, föreningsprotokoll, husförhörlängder, skolscheman o s v. I väskan finns också forskarkort, bredvidläsning och en lärarhandledning. Materialet har delats in i olika teman: brott och straff, liv och död, resor och fritid, skola, husförhör, sjukvård, m m. Materialet rekommenderas från årskurs 5 och uppåt, men fungerar också bra i vuxengrupper.

Arkivmapp att köpa

Beredskapstid

Förutom att låna våra väskor om andra världskriget, och använda materialet på den pedagogiska hemsidan, kan du också köpa en arkivmapp med material om den tiden. Här finns autentiska kopior på handlingar som ger exempel på hur livet i Sverige och i Jämtlands län kunde vara under beredskapsåren. I mappen finns exempelvis dokument om ransoneringar, kristidsmat, mode, hjälparbete, insamlingar o s v. Här finns också exempel på ideologiska texter från tiden för andra världskriget.

Pris 75 kr.

No 31. Jäg. med. År 1801, 1800 31

Mr 1901. den 9:de förästadet. Laga
Bouppteckning efter Erikas änkebarn
Pär Olofson från församlet Kånsländsk
byrken afled den 29 oktober 1899 och efter
lämnade som arfvingar (Barnen)
dottern Brita gift med arfvarnen Daniel Olsson,
sonen Per, dottern Anna, sonen Pils,
dottern Maria, Torbjörn, Skarvsta, gift
med hufvuden s. A. Scherström, socken Maria,
och Lisa. Med bouppteckningen var
varande den aflednes förmyndare Pils
Jönsson samt sonen Per Olofson.

Tillgångar	8	-	
100 mynne bond	1	-	
2 " " " " " " " "	1	50	50
1 " " " " " " " "	1	50	50
den aflednes gångbåten för	8	-	
100 gammal för	3	-	
1 " " " " " " " "	3	14	14
	8	19	19
Aggi i Bergs församling	15	-	15
Utvärande betalkräningar Skovars	4	-	4
Skuldsätt efter uppgifti antecknings underlag			
N O Nilsson Erik Lovström			
att allt biförut till uppgifti intygat			
Nils Jönsson			

Även det svagaste bläck är starkare än minnet (**kinesiskt ordspråk**)

Det som skrives det gömmes, det som talas glömmes (**svenskt ordstäv**)

I arkiven talar människor, som levde för länge sedan, till dem som ska leva länge efter dem (**Nils Nilsson**)

Den som inte kan se framåt och inte vågar se bakåt, måste se upp!

Framtiden är inte vad den varit

Idag är historia i morgon

Arkivens uppgift är också att bevara spåren av nuet (**Nils Nilsson**)

Bokning och information

Studiebesök och arkivlektioner är i sig själva gratis. I samband med vissa övningar kan dock ersättning tas ut för material, fika och liknande. Det är med stor glädje som vi kan meddela att Landstinget och Länstrafiken fortsätter att hjälpa länets skolelever utanför Östersunds tätort att åka gratis buss till Landsarkivet. Kontakta arkivpedagogerna för mer information. Vill ni hellre att vi kommer till er, gör vi gärna besök ute på skolor i länet! För bokningar och ytterligare information om de pedagogiska programmen, eller för lån eller köp av studiematerial kontakta arkivpedagogerna:

Jim Hedlund
010 – 476 89 23
jim.hedlund@zonline.se

Eva Tegnhed
063– 77 64 23
eva.tegnhed@zonline.se

Besök också vår pedagogiska hemsida:
www.arkivochlarande.se

§ 3.1

Uptogs till behandling de från föregående
möte lydande frågorna: Frågan N:o 1. Lydd
"Voro det till någon nytta om kvinnan fick
röstret?" Af diskussionen framgick
att det vore till stor nytta för samhället
om kvinnan fick röstret synnerligast
bland de kvinnor som ingå i äktenskap.
2° Frågan om ...
nytt för ...
bör samhället

Riksarkivet

Landsarkivet i Östersund

förenings

arkivet

i Jämtlands län